

NEFROLOJİK HASTALIKLARIN NÖROLOJİK BULGULARI VE PRES

Begüm AVCI¹

İlknur EROL²

GİRİŞ

Böbrek hastalıklarında yeni antihipertansif ilaçlar, diyaliz, transplantasyon ve immünosupresif ajanlar ile tedavi yöntemlerinin giderek gelişmesi, uzun süreli sağ kalımı ve yaşam kalitesini iyileştirmiştir. Ölüm ve morbidite oranları azalmış, böbrek hastalıkları ilişkili nörolojik bulgular da giderek daha az görülür hale gelmiştir. Fakat çocuklarda nörolojik semptomlar akut olarak ortaya çıkabilir ve güncel tedaviler ile nörolojik bozukluklar gelişebilir. Nefrolojik hastalıklarda görülebilen nörolojik bulgular ve ilişkili durumların bilinmesi, erken tanınması ve yönetimi morbidite ve mortalitenin azalmasında oldukça önemlidir.

Nefrolojik hastalıklarda nörolojik bulgular, böbrek hastalığının sinir sistemini ikincil olarak etkilemesi dışında bazı hastalıkların hem böbrekleri hem de sinir sistemini etkilemesi, böbrek fonksiyonunu etkileyebilen nörolojik ilaçların kullanımı ve böb-

¹ Öğr. Gör. Dr. Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dr. Turgut Noyan Uygulama ve Araştırma Merkezi, Çocuk sağlığı ve hastalıkları AD, Çocuk Nefroloji BD.,

² Prof. Dr. Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dr. Turgut Noyan Uygulama ve Araştırma Merkezi, Çocuk sağlığı ve hastalıkları AD., Çocuk Nöroloji BD., ilknur_erol@yahoo.com

kısa dönemde tam klinik iyileşme gösteren olgular dahil, PRES hastaları uzun dönem takip edilmelidir.¹⁵

Görüntüleme anormallikleri oksipital lobun subkortikal beyaz cevheriyle sınırlı olmasa bile, hipertansiyonu olan ve/veya immünosupresif tedavi alan ve ani nörolojik semptomlar gelişen, tüm böbrek hastalığı olan çocuklarda PRES'ten şüphelenilmelidir. Tedavi edilmezse ciddi nörolojik komplikasyonlar gelişebilir. Bu nedenle, bu hastalarda ciddi nörolojik sekellerin önlenmesi için PRES'in erken dönemde tanınması ve uygun tedavi önemlidir.

KAYNAKLAR

1. Sanchez, C.P., Sheht R.D., Rust, R.S., Carpenter, J.L., Ashwal, S. (2018). Neurologic Disorders Associated With Renal Diseases. In: Swaiman, K.F., Ashwal, S., Ferriero, D.M., Schor, N.F., Finkel, R.S., Gropman, A.L., Pearl, P.L., Shevell, M.I. (eds) Swaiman's Pediatric Neurology Principles and Practice 6th ed. Elsevier, New York.
2. Pang H, Kumar S, Ely EW, Gezalian MM, Lahiri S. Acute kidney injury-associated delirium: a review of clinical and pathophysiological mechanisms. *Crit Care*. 2022;27;26(1):258. doi: 10.1186/s13054-022-04131-9
3. Rosner MH, Husain-Syed F, Reis T, Ronco C, Vanholder R. Uremic encephalopathy. *Kidney Int*. 2022;101(2):227-241. doi: 10.1016/j.kint.2021.09.025
4. Seifter JL, Samuels MA. Uremic encephalopathy and other brain disorders associated with renal failure. *Semin Neurol*. 2011;31(2):139-43. doi: 10.1055/s-0031-1277984
5. Hamed SA. Neurologic conditions and disorders of uremic syndrome of chronic kidney disease: presentations, causes, and treatment strategies. *Expert Rev Clin Pharmacol*. 2019;12(1):61-90. doi: 10.1080/17512433.2019.1555468
6. Sina F, Najafi D, Aziz-Ahari A, Shahraki E, Ahimahalle TZ, Namjoo Z, Hassanzadeh S. Uremic encephalopathy: A definite diagnosis by magnetic resonance imaging? *Eur J Transl Myol*. 2022;12;32(3):10613. doi: 10.4081/ejtm.2022.10613
7. Palmer CA. Neurologic manifestations of renal disease. *Neurol Clin*. 2002;20(1):23-34, v. doi: 10.1016/s0733-8619(03)00052-5.
8. Sazgar M. Kidney Disease and Epilepsy. *J Stroke Cerebrovasc Dis*. 2021;30(9):105651. doi: 10.1016/j.jstrokecerebrovasdis.2021.105651.
9. Raina R, Davenport A, Warady B, et al. Dialysis disequilibrium syndrome (DDS) in pediatric patients on dialysis: systematic review and clinical prac-

- tice recommendations. *Pediatr Nephrol.* 2022;37(2):263-274. doi: 10.1007/s00467-021-05242-1
10. Drew DA, Weiner DE, Sarnak MJ. Cognitive Impairment in CKD: Pathophysiology, Management, and Prevention. *Am J Kidney Dis.* 2019;74(6):782-790. doi: 10.1053/j.ajkd.2019.05.017.
 11. Sonbhadra A, Reddy BVC, Saini AG, et al. Peripheral Neuropathy in Children With Chronic Kidney Disease: Are We Looking Enough? *Ann Indian Acad Neurol.* 2022;25(3):389-393. doi: 10.4103/aian.aian_1067_21.
 12. Karunaratne K, Taube D, Khalil N, Perry R, Malhotra PA. Neurological complications of renal dialysis and transplantation. *Pract Neurol.* 2018 ;18(2):115-125. doi: 10.1136/practneurol-2017-001657.
 13. Fugate JE, Rabinstein AA. Posterior reversible encephalopathy syndrome: clinical and radiological manifestations, pathophysiology, and outstanding questions. *Lancet Neurol.* 2015;14(9):914-925. doi: 10.1016/S1474-4422(15)00111-8.)
 14. Alehan F, Erol I, Ağildere AM, Ozcay F, Baskın E, Cengiz N, Alioğlu B, Haberal M. Posterior leukoencephalopathy syndrome in children and adolescents. *J Child Neurol.* 2007;22(4):406-13. doi: 10.1177/0883073807301932.
 15. Gavrilovici C, Miron I, Voroneanu L, Bădăraş S, Stârcea M. Posterior reversible encephalopathy syndrome in children with kidney disease. *Int Urol Nephrol.* 2017 Oct;49(10):1793-1800. doi: 10.1007/s11255-017-1684-x